ინტერნაციონალის ყველა ქვეყნის, შეერთდით.

კომუნისტი

ცენტრალურ და ადგილობრივ კომიტეტის ორგანო

ყაზის ორგანო.

რედაქცია: ტფილისი, ...ბერ. № 4. მე-8 სართული

ადგილობრივი და საერთაშორისო ...

ადგილობრივ ...

ტელეფონ. ...

ადმინისტრაციის ...

№ 103 ოთხშაბათი 9 მაისი, 1923 წ. ყოველდღიური გაზეთი ფასი 20,000 მან. № 103

...

ბოლოდროინდელ ... ინგლისელ ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რად

ბეს სტუდენტებისათვის მიეცათ სტიპენდიები, რაც განათლების კომისარიატის მიერ დაკმაყოფილებულ იქნა; სტიპენდია დაენიშნა 130 სტუდენტს—თითოს 10 მან ოქროთი თვიში.

ამას გარდა სტუდენტთა საბჭომ დიდი მუშაობა გასწია სახ. უნივერსიტეტში წმენდის გატარების საქმეში.

წმენდაში მოყვა ყველა ის სტუდენტები, რომლებიც ზედმეტი ბარკი იყვენ უნივერსიტეტისთვის და ხელს უშლიდენ ნორმალურ მაცადინეობას მომხსენებელი შეეხო აგრეთვე საგამოცემლო საქმის ვითარებას, რომელიც ვერ არის თავის დონეზე დაყენებული, რასაც მომავალში საბჭომ უნდა მიაქციოს ჯეროვანი ყურადღება. მართალია საკურსო კომიტეტები (კურსკომები) სტუდენტთა საბჭოს დახმარებით სცემენ სათანადო

ეკონომიური ცხოვრება

ქალიუტის კურსი თბილისში.

(8 მაისი)

ოქროს 10 მან.—14,900 ათასი.
გერ. სტერ. — 7,900 ათასი.
დოლარი — — 1.850 ათასი.
ოსმ. ქაღ. ლირა— 1,350 ათასი.
საბჭოთა ნიშნები — 17 ათასი

მოთხოვნილება ცერაზიზზე.

სამთომადნო განყოფილებაში შემოვიდა გოლლანდიის ფირმის „ფულსსინგ და ამხ“ წინადადება ცერეზინის (მინერალური სანთელი) იქსპორტის ორგანიზაციის შესახებ საქართველოდან გოლლანდიაში. ამ საგანზე ევროპაში დიდი მოთხოვნილებაა.

სახელმწიფო ღვინის ტრესტი.

ტრესტის ბრუნვა 1923 წ. მარტში.

მარტის განმავლობაში სახელმწიფო ღვინის ტრესტში ბრუნვის საერთო ჯამი გამოხატა 20 მილიარდ მანეთში, რომლიდანაც 0,75 მოდის სპირტის გაყიდვაზე და რომელიც, ამ რიგად, არის ტრესტის მთავარ შემოსავლის წყარო.

ლუდის ქარხანა.

გადაწყვეტილია საზოფხულო სეზონის დასაწყისისათვის ამუშავებულ სახელმძღვანელოებს, მაგრამ ეს არ კმარა. საბჭომ უნდა იკისროს პოლიტიკოსალიტერატურული ჟურნალის გამოცემა. ეს საკითხი წამოაყენა თვით საბჭომ, მაგრამ ამას გულგრილად შეხვდა სტუდენტება და ჟურნალი ჯერაც არ არის გამოცემული. ჟურნალისათვის ჯერ-ჯერობით სულ ცოტა მასალებია დაგროვილი. საჭიროა ჟურნალის გამოცემის დაჩქარება.

მიმდინარე საკითხები.

ამას გარდა ხელმძღვანელობენ სხვა და სხვა მიმდინარე საკითხები. სახელმწიფო უნივერსიტეტის კომუჯრედში შემდგარია მარქსისტული წრე, რომელშიაც ირიცხება 30 კაცი. აქ უკვე დანიშნულია ხელმძღვანელი — ლექტორი, რომელიც ეკითხულობს ლექციებს მარქსიზმის თეორიიდან, მეცადინეობა სწარმოების კვირაობით.

ა. ბ.

ეროვნული ცხოვრება

ქალიუტის კურსი თბილისში.

(8 მაისი)

ოქროს 10 მან.—14,900 ათასი.
გერ. სტერ. — 7,900 ათასი.
დოლარი — — 1.850 ათასი.
ოსმ. ქაღ. ლირა— 1,350 ათასი.
საბჭოთა ნიშნები — 17 ათასი

მოთხოვნილება ცერაზიზზე.

სამთომადნო განყოფილებაში შემოვიდა გოლლანდიის ფირმის „ფულსსინგ და ამხ“ წინადადება ცერეზინის (მინერალური სანთელი) იქსპორტის ორგანიზაციის შესახებ საქართველოდან გოლლანდიაში. ამ საგანზე ევროპაში დიდი მოთხოვნილებაა.

სახელმწიფო ღვინის ტრესტი.

ტრესტის ბრუნვა 1923 წ. მარტში.

მარტის განმავლობაში სახელმწიფო ღვინის ტრესტში ბრუნვის საერთო ჯამი გამოხატა 20 მილიარდ მანეთში, რომლიდანაც 0,75 მოდის სპირტის გაყიდვაზე და რომელიც, ამ რიგად, არის ტრესტის მთავარ შემოსავლის წყარო.

ლუდის ქარხანა.

გადაწყვეტილია საზოფხულო სეზონის დასაწყისისათვის ამუშავებულ

საზ. „ჩემო“-ს წევრთა საერთო კრება

(მეოთხე სხდომა).

წაკითხულ იქნა დირექტორ კ. თუმანოვის წერილობითი მოხსენება სავალუტო საკითხის შესახებ.

დირექტორი ა. დარახველიძე მიუთითებს რა იმაზე, რომ ეს საკითხი დიდმნიშვნელოვანია და ეხება საზ. „ჩემო“-ს წევრთა საარსებო ინტერესებს, აცხადებს, რომ გასულ წელს სავალუტო ოპერაციები თავს იყრიდენ ბიჟის კომიტეტში. თითქმის მოცალ გალუტა ბიჟაზე ნაწილდებოდა კომერსანტებს შორის, რომლებიც ვაჭრობას ეწეოდენ საზღვარგარეთთან.

ჩვენი ჩეკის პარიტეტი იყო სავსებით ნორმალური და მას მხარს უჭერდენ სახელმწიფოს ინტერესების დაცვის მიზნით.

ასე გრძელდებოდა საბჭოთა რუსეთის სახელმწიფო ბანკის განყოფილების გახსნამდე. სახელმწიფო ბანკის მოთხოვნილებით გამოცხადდა თავისუფალი ტრიალი, რასაც შედეგად მოჰყვა ის, რომ ერთი თვის განმავლობაში ოქროს ათ მანეთის კურსმა უზომოდ იწია. ბირჟაზე ყველაზე უფრო მსხვილი კომიტეტი, რომლისგანაც დამოკიდებულია კურსის დამყარება, არის სახელმწიფო ბანკი, რომელიც უშვებს გასასყიდად ოქროს მაშინ, როდესაც ის ტყობილობს, რომ „ჩემო“ უშვებს ჩეკებს. ყიდულობს რა ჩვენს ჩეკებს მის მიერვე ხელოვნურად შექმნილ იაფფასებში, ის გზაზნის მათ ჩვენს საზღვრებში უცხოეთში და იქ, ცხადია, ღებულობს ჩეკებს ნომინალურ ღირებულებას. ამრიგად ამ საკითხში წინად ტარდებოდა სახელმწიფოებრივი თვალთსაზრისი, ეხლა კი ეს ატარებს სახელმწიფო ბანკის წმენდა კომერციულ ინტერესებს, ცხადია, საზ. „ჩემო“-ს საზიანოდ. ამ ერთ დ სხვა მყოფელი, გარდა სახელმწიფო ბანკისა, უკვე არ მოიპოვება; წინად „ჩემო“-ს ჩეკებს მყიდველად გამოდიოდენ უცხოეთის საქონლით მოვაჭრენი, მაგრამ ეხლა გაცვლა-გამოცვლა უცხოეთთან არ ხდება და ბუნებრივია, რომ არ არის მოთხოვნილება უცხოეთის ვალუტაზე.

ა. გრიგორაშვილი ამბობს, რომ საკითხის არსებითი მხარე მდგომარეობს იმაში, რომ გირვანქა სტერლინგის დაბალი პარიტეტი ოქროს ვალუტასთან განუზომელ ზიანს აძლევს შავი-ქვის მრეწველობას. ჩვენი გირ. სტერლინგი რკინის გზასთან ანგარიშის გასწორების დროს ოქრის 8 ნახ. მან., კოლექტიფენი ხელშეკრულების მიხედვით მტვირთავებთან ანგარიშის გასწორების დროს 6 მან. 10 კაპ., სხვა და სხვა მასალების შესყიდვის დროს 5 მ. 20 კაპ.

ასეთი კურსი ძლიერ ცუდ პირსპექტივებს გვიქადის ჩვენ. გირვანქა სტერლინგი რომ გადიდდეს 8 ან 9 მ. ნეთად, მაშინ შეიძლებოდა თვითღირებულების დაფარვა და ლაპარაკი სხვა და სხვა გაუმჯობესებების შესახებ ყოველივე კომბინაციების გარეშე.

ა. ვიურკბურგერი აცხადებს, რომ განსაზღვრული ფინანსური პოლიტიკის გამო გაიზარდა ფასები ოქროზე და მასალებზე (მაგ. მაზუთზე) ისე, რომ ჩვენ ვკარგავთ ორჯერ მეტს, რის გამოც ჩვენ დაბრკოლებები გვეღობება ჩვენი მოვალეობის შესრულების საქმეში. არსებული ეკონომიური პოლიტიკა—პროტექციონური ბაჟები და შემოზიდვის აკრძალვა—ჩვენზე ახდენს დამღუპველ გავლენას ეკონომიურ ბრძოლაში, რომელიც სწარმოებს საბჭოთა რუსეთსა და უცხოეთის კაპიტალს შორის, ჩვენ ყველაზე უფრო ვიჩაგრებით.

ის. ვარაზაშვილი აცხადებს, რომ გრ. სტერლინგის დაბალი კურსი შედეგი არის ეკონომიური პოლიტიკის და საერთაშორისო საქონლის გაცვლა-გამოცვლის. მიუხედავად ამისა, ჩვენ უნდა დავამტკიცოდ, რომ ჩვენ ვასრულებთ იმ ამოცანებს, რომლებიც ჩვენ დაგვაკისრა სახელმწიფომ, საჭიროა მტკიცედ დავასაბუთოდ ის, რაც გვაქვს.

შავი-ქვის მრეწველებს კარგად ესმით, რომ დაბალი კურსი ვალუტაზე ერთის მხრივ, ხოლო მეორე მხრით მუშა ხელის და მასალების გაძვირება მათ მიიყვანს გაკოტრებამდე და ახალ მადანს არავინ არ დაუწყებდა დამუშავებას, რომ მათ არ ჰქონდეთ რაღაც იმედი მომავალში.

სახალხო კომისართა საბჭოს წარმომადგენელი კ. მოდებაძე ნანობს, რომ კრებაზე არ არიან ბანკების და ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის წარმომადგენლები თუ საავალიუტო ოპერაციებში დარჩება დღემდე არსებული წესი, შავი-ქვის მრეწველობა შესწყვეტს თავის არსებობას ს და მოსალოდნელია აგრეთვე რკინის გზის დაკეტვაც პრაქტიკული მიდგომა საკითხისადმი ჯერ არ არის მოცემული. ვიურკბურგერი მოითხოვს საქონლის თავისუფალ გაცვლა-გამოცვლას, მაგრამ ეს ზომა ატარებს პოლიტიკურ ხასიათს. უცხოეთის ფირმების წარმომადგენლები დაინტერესებული უნდა იყვენენ ჩვენსა და უცხოეთს

ტფილისის საბჭოს სხდომა

7 მაისს, საღამოს 6 საათზე, სახალხო სახლში გაიმართა ქალაქ თბილისის მუშათა და წითელ არმიელთა დეპუტატების საბჭოს სხდომა მაზრის დეპუტატებთან ერთად.

დღის წესრიგში დასმული იყო შემდეგი საკითხები:

1. თბილისის აღმასკომის წარსული მოქმედება და მომავალი გეგმა.
2. 1923 წ. ხარჯთ-აღრიცხვის დამტკიცება.
3. ზემო-ავჭალის ჰიდრო-ელექტრონულ სადგურის შესახებ.

პირველ საკითხს შესახებ მოხსენებას აკეთებს ქალაქ ს აღმასკომის პრეზიდიუმის წევრი ამხ. მესხი, რომელიც დაწვრილებით აღნიშნავს ყოველივე იმას, რაც გაკეთებულა ოთხი თვის განმავლობაში ახალ პრეზიდიუმის მიერ.

მოხსენების შემდეგ საბჭო იღებს შემდეგ რეზოლიუციას: საბჭო ცნობად იღებს პრეზიდიუმის მიერ წარდგენილ მოხსენებას თავის მოქმედების შესახებ და წინადადებას აძლევს აღმასრულებელ კომიტეტს უახლოეს სხდომებზე განიხილოს ცალ-ცალკე განყოფილებების მოხსენება.

დამტკიცებულ იქნა 1923 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა, რომელიც უდრის 5,585,270 ოქრ. მანეთს და 33 კაპ.

ზემო-ავჭალის ჰ დრო-ელექტრონის სადგურზე მუშაობის მდგომარეობის შესახებ ამხ. კიკნაძის მოხსენების შემდეგ მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლიუცია: სადგურის ასაშენებლად წარმოებული მუშაობა მიიწონებულ იქნას და წინადადება მიეცეს პრეზიდიუმს გამოიმუშაოს კონკრეტი ზომები სახსარის გამოსანახად სადგურის აშენების გაგრძელებისათვის.

საქართველოს სიძველეთა რევიზიაკუაციის შესახებ

ვინაიდან საქართველოს სიძველეთა რევიზიაკუაციის საკითხი საბოლოოდ მოგვარდა, საჭიროდ ვთვლით ვაცნობოთ მკითხველს, თუ რა მდგომარეობაშია იგი პრაქტიკულად განხორციელების ხერხივ.

საკითხი რუსეთიდან საქართველოს სიძველეთა რევიზიაკუაციის შესახებ ჩვენს მთავრობაში პირველად დასვა და დადებითად გადაწყდა 1922 წლის 14 თებერვალს, რომლის ძალითაც განათლების კომისარიატმა სათანადო შუამდგომლობა აღძრა რუს. ს. ფ. ს. რ. ხელისუფლების წინაშე—გადმოეცა ჩვენთვის ყველა ის განძი, რაც საუკუნეთა განმავლობაში გაუნული თვითგამორკვევის დარღვევა? განა წინააღმდეგობა არ არის? და განა ეს იმას არ ამტკიცებს, რომ რევოლიუციას ჩვენ უფრო მაღლა ვაყენებთ, ვინემ ეროვნულ საკითხს?

ბ. როდესაც ადგილობრივ მშრომელთა მასებს ესმით (და როდესაც ჩვენ ყოველი ძალღონით უადვილებთ მათ ამის გაგებას), რომ ეს ჯარები იმყოფებიან მათ ტერიტორიაზე იმისათვის, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს მათი ხელუხლებლობა იმპერიალიზმიდან, აქ ამ შემთხვევაში წინააღმდეგობა არ არის, როდესაც ეს ჯარები არ ბღალავენ ადგილობრივ მასების ეროვნულ გრძნობას და პირიქით, გამოხატავენ წმინდა ძმურ ყურადღებას მათდამი—აქ წინააღმდეგობა არ არის, დაბოლოს, როდესაც ყველა ეროვნული ტენდენციები ეროვნული ბრძოლა ეროვნული ეროვნული ელემენტებს, რათა მიიღონ შეგნებული და დამოუკიდებელი მონაწილეობა წითელი არმიის აღმშენებლობაში, რათა მათ შეეძლოთ თავდაცვა პირველყოფილისა საკუთარი ძალებით,—ამით უნდა გაქრეს წინააღმდეგობის ჩრდილი ჩვენ—ეროვნულ პროგრამას და ჩვენს პრაქტიკას შორის. ყველა ეს საკითხები წყდება არა მარტო ჩვენი კეთილი სურვილის მიხედვით; მაგრამ სჭიროა, რომ ჩვენ გამოვიჩინოთ მაქსიმუმი კეთილი სურვილისა მათ ნამდვილ პროლეტარულად გადაჭრისათვის... საყურადღებოა ის, რომ მეორი წლის წინად წავიკითხე მოხსენებები ერთ ყოფილ ჟენერალის, რომელიც მსახურობდა საბჭოთა ხელისუფლების დროს იმის შესახებ, თუ რა საშიშარი შოვინისტები არიან ქართველები, როგორ ნაკლებად ესმით მათ მოსკოვის ინტერნაციონალიზმი და რამდენი წითელი პოლკია

საჭირო საქართველოს, აზერბეიჯანის და საერთოდ ამიერ-კავკასიის ნაციონალიზმის აღმოსაფხვრელად. ცხადია, რომ ძველი ძალადობითი დიდმპყრობელობა ცოტათი შეფერადებული იყო ამ გენერალში ახალი ტერმინოლოგიით და ცოდვა არ უნდა დავმალოთ; ასეთი გენერალი გამონაკლისი არ არის. საბჭოთა აპარატში, მათ შორის სანხედროშიაც, ასეთი ტენდენციები უკიდურესობამდე არიან გაძლიერებული—და არა მარტო ყოფილ გენერლებში. და რომ მათ გაემარჯვებიათ, წინააღმდეგობა ჩვენს პროგრამისა და პოლიტიკას შორის აუცილებლად მეგვიყვანდა კატასტროფამდე. სწორედ ამისათვის დავაყენეთ პირდაპირ ეროვნული საკითხი, რათა პარტიის გული ძალების დაჭიმვით თავიდან აგვიცილებინა ეს საფრთხე დაუშვათ. მაგრამ რითი ახსნითთქვენ იმას, რომ თვით ის ამხანაგები, რომელთაც კარგად აქვთ შეთვისებული გლეხობასთან კავშირის მნიშვნელობა, ამავე დროს ეროვნულ საკითხში ადგანან, როგორც მე, გაცილებით უფრო თავდაჭერილ პოზიციას, სთვლიან რა ამ საკითხს გაზვიადებულად.

ბ. რით ვხსნი მე ამ წინააღმდეგობას? ლოიკურად ეს ახსნება მით, რომ ზოგიერთ ადამიანებისათვის ბევრი რამ არ არის გარკვეული, მაგრამ ლოიკური განმარტება ჩვენთვის საკმო არ არის. პოლიტიკური განმარტება კი მდგომარეობს იმაში, რომ ხელმძღვანელ როლს ჩვენ პარტიაში თამაშობს (მახლობელ ეპოქაშიაც არ შეუძლია არ ითამაშოს) ვლადიკოროსული გული, რომელმაც ამ ხუთი წლის გამოცდილებით განიცადა და შეიმუშავა საკითხი ვლადიკორესის პროლეტარიატის და ვლადიკოროსის გლეხობის ურთიერთობის შესახებ. უბრალო ანალოგიის მეთოდით ჩვენ ამ ურთიერთობის ვავრცელებთ თვალს ჩვენს საბჭოთა კავშირზე, ვივიწყებთ, ანუ არა, საკმაოდ ვითვალისწინებთ რა, რომ პერიფერიებში ცხოვრობენ სხვა ეროვნული ჯგუფები სხვა ისტორიით, სხვა განვითარებით და, უმთავრესი, დაგრავებული შეურაცყოფებით. პარტიის ვლადიკოროსულმა გულმა ჯერ კიდევ საკმაოდ ვერ შეითვისა კავშირის საკითხის ნაციონალური მხარე და მით უმეტეს ეროვნული საკითხი მთელი თავისი მოცულობით. სწორედ აქედან გამომდინარეობენ წინააღმდეგობანი, რომელთა შესახებ თქვენ ლაპარაკობთ—ზოგჯერ გულუბოყვნელო, ზოგჯერ უაზრო, ზოგჯერ მნიშვნელოვანნი. და ამტკიცებს, რომ მე-12 ყრილობის დადგენილებებში ეროვნული საკითხის შესახებ არ არის გადამეტება. პირიქით, ისინი ეთანხმებიან ცხოვრების მთავარ მოთხოვნილებებს და ჩვენ დაგვჭირდება არა მარტო მათი გამოყენება, არამედ აგრეთვე განვითარება.

ა. თუ ვლადიკოროსული ცენტრის კომუნისტები სწორ პოლიტიკას აწარმოებენ ვლადიკოროსიაში, ჩვენი კავშირის სხვა ნაწილებში ხომ არიან ადგილობრივი კომუნისტები, რომლებიც ამავე მუშაობას აწარმოებენ სხვა ნაციონალურ პირობებში. აქ არის მხოლოდ შრომის ბუნებრივი და აუცილებელი განაწილება. ამავე დროს, ვლადიკოროსიის კომუნისტებმა უნდა ებრძოლონ დიდმპყრობელურ შოვინიზმს, სხვა ერების კომუნისტებმა კი—დიდმოხრავ ნაციონალიზმს, როგორც უშთავრესად, მიმართულია რუსების წინააღმდეგ.

ბ. თქვენს სიტყვებში მხოლოდ სამართლის ნაწილია, სამართლის ნაწილს კი ხშირად მივყვებით შემცდარ დასკვნებამდი. ჩვენი პარტია სრულიად არ წარმოადგენს ნაციონალური კომუნისტური ჯგუფების ფედერაციას ეროვნების მიხედვით შრომის განაწილებით. პარტიის ასე მოწყობა მეტად საშიში იქნებოდა.

თხოვდა,—რუსეთის მთავრობამ, შუამდგომლობის აღძვრისთანავე დადებითი გადაწყვეტილება გამოიტანა მათი საქართველოში დაბრუნების შესახებ, მაგრამ დადგენილების სრულებში მოყვანა ძნელდებოდა გადმოსახვიდ საშუალებათა უქონლობის გამო, სანამ რ. ს. ფ. ს. რ. გზათა კომისრის ძერჟინსკის განკარგულების თანახმად რკინის გზამ შეიტანა თანან ჰირობებში არ დაგვითმო საერო ვაგონები.

ამის შემდეგ ჩრდილოეთ კავკასიაში გაგზავნილ იქნა რესპუბლიკის მთავარ არქივის გამგე **ხ. კაკაბაძე**, რომელმაც მიმოიარა კრასნოდარი, კრასპოტკინი, სტავროპოლი, პიატიგორსკი, გეორგიევსკი, კავკავი და მოუხედავად მრავალ დაბრკოლებათა, შესანიშნავად შეასრულა მასზე დაკისრებული მისია.

აღნიშნული სამდიდრე, 14 ვაგონით, დღეს უკვე თბილისშია ჩამოტანილი და საქართველოს ცენტრარქივის შენობაში ჰოთაჯისებული, სადაც წარმოებს მათი სისტემაში მოყვანა.

რას შეიცავს ეს სამდიდრე თავის შინაარსით, რა მნიშვნელობა აქვს მას ჩვენი კულტურის ისტორიისათვის?

უპირველესად ყოვლისა აქ აღსანიშნავია:

1) ყ. ნამესტნიკის კანცელარიის არქივი 1795 | 1910 წწ. 45 სხვა და სხვა დაწესებულების.

2) სამ ჯნაო განყოფილების პლანები.

3) მიწად მოქმედებისა და მიწის მომწყობ სამმართველოს არქივები(დიდი ნაწილი დაღუპულა).

4) სახაზინო პალატის არქივი.

5) სასწავლო ოლქის არქივი.

6) ყ. საბჭოდრო საისტორიო მუზეუმი და სხვ. და სხვ.

ზემოხსენებულ საარქივო მასალებში მრავლად გაბნეული იყო უძველესი სიგელ-გუჯარები, რომელთა უმეტესობას შესახებაც მეცნიერებაში არავითარი ცნობა არ გვქონდა.

საბუნებაროდ დიდი ნაწილი სიგელ-გუჯართა დაკარგულა და, მთავარ არქივის გამგის, ისტორიკოსის **ხ. კაკაბაძის** მიერ მათი გადმოწერილი პირები რომ არ გვქონდეს (ს. კაკაბაძემ მოახერხა მათი გასინჯვა და გადმოწერა ჯერ კიდევ ომის დაწყებამდე, როდესაც ხსენებული არქივები თბილისში იყო) მეცნიერებასა და კერძოდ ქართულ მეტყველებას გამოუსწორებელი ზიანი მიადგებოდა.

დამოუკიდებლად ამისა, თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ საარქივო მასალებით ჩვენში არავინ არ საარგებლობდა და არც შეეძლო სარკებლობა და აგრეთვე იმასაც, რომ თითო-ოროლა გამოცემული მასალა განკგბ ძალზე დამახინჯებულია, ცხადი იქნება, თუ რა კულტურულ - მეცნიერული ღირებულება აქვთ ჩვენი ქვეყნისა და მთელი ამიერ-კავკასიისათვის დასახელებულ განძებს.

თამამად შეიძლება ითქვას, რომ თუ ჩვენი ქვეყნის წარსულის შემეცნების რევიზია მოხდა და ეს აუცილებელია, საჭირო და აუცილებელი მასალები ამ რევიზიისათვის ჩამოტანილ არქივებში ბლომად უნდა მოვიკითხოთ.

რაიცა შეეხება მეორე კატეგორიის სიძველეთა, ვინაიდან ისინი სხვა და სხვა დროს გაზიდული, მოსკოვსა და პეტრეს ქალაქს სხვა და სხვა საგანძურში იყვენენ მოთავსებულნი, საჭირო შეიქნა ხანგრძლივი წინასწარი მუშაობა მათი აღმოჩენისა და რეგისტრაციისათვის, რომლის შესრულებაც იტვირთა ამ მიზნით ჯერ კიდევ შარშან ზაფხულში გამგზავრებულმა კომისიამ (დ. ჯაჯუშია, პროფ. კიკელიძე, პ. ინგოროყვა, ეუკ. ბერძენიშვილი).

მუშაობის დროს გამოირკვა, რომ პეტრეს ქალაქის საგანძურებში ინახებოდა ისეთი ძვირფასი ხელთნაწერი, რომლის გადმოცემაც ქართულ მეცნიერების თვალსაზრისით არაა აუცილებელი.

ამ გარემოებამ გამოიწვია რუსეთისა და საქართველოს წარმომადგენელთა შეერთებული ის დიდი ღვაწლი, რუსეთის ქართულმეტყველების სკოლამ ქართულ მეცნიერებას რომ დასდო, მათ გაითვალისწინეს რა, რომ მიუხედავად ქართულმეტყველების ცენტრის ტფილისში გადატანისა, ცენტრის ქალაქის აღმასავლეთ სკოლის არსებობას მომავალშიაც დიდი კულტურულ მეცნიერული ღირებულება ენენება, დაადგინეს:

1) უნიკალურ ხასიათის ყველა საგანი, რომელიც საქართველოდანაა გატანილი, დაუყოვნებლივ დაუბრუნდეს საქართველოს, გარდა იმ ნივთებისა, რომელზედაც ამ ჟამად წარმოეს გამოკვლევა; ესეთი დროებით, კომისიის მიერ განსაზღვრულ დრომდე, რჩება პეტრეს ქალაქში.

2) რაიცა შეეხება არა უნიკალურ ხასიათის ნივთებს, ისინი განაწილებულ იქნას ისე, რომ პეტრეს ქალაქის ქართულ მეტყველების სკოლას კვლავ შეეძლოს სამეცნიერო მუშაობის წარმოება.

3) ამასთანავე ყველა იმ უნიკუმებიდან, რომელიც საქართველოს უბრუნდება, გადაღებულ უნდა იქნეს ფოტოგრაფიული სურათი რუსეთში დასაცავად, ამგვარადვე, რუსეთში დატოვებულ ხელნაწერთა ფოტოგრაფიები გადაეცეს საქართველოს.

4) ამ დადგენილების ცხოვრებაში გასატარებლად საქართველოდან წარგზავნილ იქნენ სრულუფლებიან კომისიაში (ჩვენგან ონაფლობას იღებდა განათლების კომისარიატის აკადემიკოსი | ფ. ჯაჯუშია) ექსპერტებად პროფ. კ. კეკელიძე და აკ. წერეთელი.

კომისია ეწეოდა წინასწარ მუშაობას ინვარში, თბილისში და მარტში. ამ ხნის განმავლობაში შეადგინეს ხელნაწერთა კოლექციების ნუსხები, დაჰკეს ისინი კატეგორიებად და თავისი დასკვნა წარუდგინეს სრულუფლებიან კომისიას, რომელმაც ა. | წ. 20 მარტს საბოლოოდ გადასწყვეტა სიძველეთა ბედი.

დადგენილების თანახმად, გადმოგვეცა 308 ხელნაწერი, რომელთა შორისაც მოიპოვება შესანიშნავი, ფასდაუდებელ ღირებულებების ძეგლები—ეკუთვნ საუკუნიდან მოყოლებული ვიდრე მე-19 საუკუნის დასაწყისამდე.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია პაპიროსის და ეტრატის ხელთნაწერები მე-8—12 საუკ., რომელიც უამრავ მასალას იძლევა ენის სტატეტიკისა და პალეოგრაფიისათვის.

რა გვაქვს ამ სიმდიდრეთაგან დღეს მიღებული და როდის ჩამოგვივიდა საბოლოოდ ყველ?

დღეს დღეობით მიღებულია:

1) 1783 წლის ტრაქტატი.

2) ეშვიათი ხელთნაწერი ვეფხის ტყაოსნისა.

3) საქართველოს უკანასკნელ მეფეთა და ხელისუფალთა მეატაბრულათ შეერულებული სურათები.

4) ძველი ეშვიათი ხელოვნების ქართული დროშა და ფარი.

5) სამეფო ტახტი.

6) რამდენიმე ხელთნაწერი.

გადმოღებულია და პეტროგრადის სიძველეებთან ერთად მ ვიღებთ გვიგრგ ნს და სხვა საისტორიო ნნიშვნელობის ნივთებს, რაიც მოსკოვში ინახება

გამოკრეფილია, (დადენილების თანახმად გადმოცემული) პეტროგრადის განძი და მაისა პირველ რიცხვებში ტფ ლისში იქნება. ცოტათი დაგვიანება აიხსნება ზოგიერთ ძვირფას ხელთნაწერთა ფოტოგრაფიულად გადაღებით.

მიღებულია თანხმობა უკრაინის ს. კ. საბჭოსგან, უკრაინის საგანძურებში დაკულ ქართულ სიძველეთა გადმოცემის შესახებ.

ამრიგად, ქართულ მეცნიერებისათვის ეგოდენ ნნიშვნელოვანი საქმე, საჭოთა ხელისუფლების წყალობით მოგვარებული, დამთავრებულად უნდა ჩაითვალოს და რაც უფრო აღსანიშნავია, კულტურულ სიმდიდრეთა გადმოცემა ისე მოხდა, რომ არც რუსეთის ქართულ მეტყველების ბუდე ინგრევა, და საქართველოს მეცნიერებასაც ფართო ასპარეზი ეშლება თავის სამეცნიერო საკულტურო მუშაობისათვის.

ხირურგიის სასწაული

(ტვინის ნაწილების ამოჭრის აპერაციის შესახებ).

მოსკოვის „იზვესტია“ № 91 26 აპრილის თარიღით გადმოგვცემს შემდეგს:

„ბერლინის გამოჩენილმა ხირურგმა პროფესორმა თეოდორე კრაუზემ ამას წინედ ბერლინის კლინიკაში შარტე ხირურგთა კონგრესზე წაიკითხა მოხსენება მის მიერ გაკეთებულ აპერაციის შესახებ 39 წლიან პაციენტ-ეპილეპტიკეზე.

ლაპარაკი იყო ეგრედ წოდებულ ჯაქსონურ ეპილეფსიაზე, რომლის დროს სისწორით შეიძლება გამორკვევა იმისი, თუ ტვინის ქერქის რომელი ნაწილია ავადმყოფობის დასაწყისი წყარო. თავის ქალას გადახსნის და ტვინის მაგარი გარსის (пленка) გაკვეთის შემდეგ ტვინი გამოჩენილ იქნ ; ამის შემდეგ ელექტრულ ნაკადს სშვალებით გაალიზიანეს ტვინის სხვადასხვა ნაწილი იმ დრომდის, სანამდის არ მიიღეს დაზიანებულ კუნთებში მოძრაობა: ამნაირად სისწორით გამორკვეულ იქნა ტვინის დაზიანებული ნაწილი. ისინი ამოჭრილ იქნენ დაახლოვებით 720 კვადრატიულ მილიმეტრის მ.ნძილზე. აპერაციის პირველ ხანებში პაციენტს გაუჩერდა მარჯვენა ხელი, მარჯვენა ფეხი და სახის მარჯვენა ნაწილი, მაგრამ 4 კვირის შემდეგ ყველა ეს მოვლენები გაქრნენ და ავადმყოფი სრულიად განეკურნა“.

ასეთი აპერაცია და კიდევ უფრო ძნელიც გაკეთებულ იქნა ჩვენში ამ ოცი დღის წინად თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ **მუხაძის** მიერ.

მისი პაციენტი ნესტორ დუმბაძე 1916 წელში დაჭრილი იყო ტყვეთ შუბლში. ტყვია მოხვდა შუბლის მარცხენა მხარეს და გავიდა მარჯვენა, სადაც დასტოვა უძველო ფერთე ადგილი. ჭრილობას გატანილი ჰქონდა ტვინის თითქმის მთელი წინა ნაწილი. ექვსი წლის შემდეგ, წელს საჭირო შეიქნა აპერაციის გაკეთება, რადგან დუმბაძეს ეპილეფსიის მოვლენა დაეტყო. აპერაციამ თავის ქალას გადახდის შემდეგ გამოარკვია შემდეგი: ტყვიას მარცხენა მხრიდან მარჯვნივ გასვლის დროს დაუტოვებია ჭრილობა, რომელიც ამ ექვსი წლის განმავლობაში გადაქცეულა მილათ ზომით 0,25 ვეროშკი რადიუსით. მილში ადგილი დაეკავებია მსგავს ბურთულს, (კისტა) რომელიც სავსე იყო სითხით. პროფესორ ბუხაძემ ეს მსგავსი ბურთი სითხით ამოჭრა, მასთან ერთად საჭირო შეიქნა ტვინის წინა ნაწილის საკუნებით ამოღება. ამოღებული ადგილი და მალი ამოვსებული იქნა ავადმყოფისავე ცხიმით, რამაც მოითხოვა მეორე აპერაცია (ცხიმი ამოიღეს ფეხიდგან). ყოველივე ამის შესრულების შემდეგ გაკეთებულ იქნა მესამე აპერაცია მეორე ფეხიდგან ძვლის ფირფიტას ამოღებით და თავში ჩასმით. ყველა სამივე აპერაცია ხდებოდა ერთ და იმავე დროს. ავადმყოფს მისცეს 180 გრამი ეფირი, რამაც ის 11 საათს დააძინა.

აპერაციას არავითარი დეფექტი არ დაუტოვებია ავადმყოფისათვის, რომელიც საესებით ჯანმრთელათაა და ამ დღეებში ჩვეულებრივ მუშაობას შეუდგება.

კარგი იქნებოდა, რომ პროფესორი მუხაძე საჯაროდ წაიკითხავდეს ლექციას ამაზე შესახებ და რამოდენიმე კინემატოგრაფიულ სურათს აჩვენებდეს საზოგადოებას ისე, როგორც დღეს ამას სჩადის პროფესორი კრაუზე.

პატარა ფელეტონი
ინფორმაციული ბიულეტენი

ნიავის ქარიშხალი

(მეგობრული შარეი)

ქარი ჰქრის, ცაში მეხი გრიალებს,
კორიანტელი ჭორგავს, ტრიალებს,
მიწა ძაგძაგებს, იძვრის, ღრიალებს,—
გულიდან ისვრის ალის პრიალებს.

ყალყზე გადადის მთელი სამყარი,
ოხრავს და ქშინავს ფნისით საბრალო,
გზა ვერ უნახავს მას დასამხარო
და შესასვენი რამ დასამყარო.

მზეს პირზე სიმწრის ოფლი ჩამოდის,
მთვარე ჩავიდა,—აღარ ამოდის,
ვარსკვლავთა შოქი მიწას არ მოდის,
ზღვები ამოწყინენ, წვიმა არ მოდის.

მთელი მსოფლიოს ყოველი არსი,
მისი პატრონი და დამაარსი,
ქვეწარმავალი, მხეცი თუ კაცი,
ალქაჯთა ხროვა, ანგელოსთ დასი,—

იხოცებიან წყალის მწყურვალე,
თვალთაგან ცრემლი სცვ ვთ მხურვალე,
ნატრობენ სული ამოხდეთ მალე,—
რომ არ იხილონ სიმწარე ხვალე.

ოდეს სამყაროს ბოლო წამები
ამრიგათ არის განაწამ ბი,—
ოთახში სხედან გულთმისანები,
არც კი ირყევა მათი სკამები.

და სწერენ ლექსებს, სიგრძით არშინებს,
რომლის წაკითხვა მკითხველს აშინებს,
მაგრამ შ ჩვეულს ქარხნის მანქანებს,—
მე ეს ჭკუიდან ვერ შემაქანებს!..

ხ. თ—ია.

ტვინის ნაწილების ამოჭრის აპერაციის შესახებ

(მეოთხე სხდომა).

ბ. ფუდავია, აგრარული საკითხი, პირველ ყოვლისა ფეოდალურ ყოველ გვარი ნაშთების ლიკვიდაციის მნიშვნელობით, გადაჭრილი უნდა იქნეს ყოველგან ახლა, როცა გვაქვს უფლება საკავშირო სახელმწიფო, ჩვენ ამ მიწის რეფორმის გადავრის გატარება შეგვიძლია მთელს სიმტკიცით. რასაკვირველია: მიწის საკითხის გადაჭრა რევოლიუციის ყველაზე უზნეშნელოვანესი ამოცანაა მაგრამ მიმ.�ელ.ებს მიწადმფლობელობის ლიკვიდაცია ერთდროული აქტია. ის კი, რასაც ჩვენ უწოდებთ ნაციონალურ საკითხს, არის მეტად ხანგრძლივი პროცესი. მიწის რევოლიუციის შემდეგ ნაციონალური საკითხი არ ისპობა. წინააღმდეგ, ის მხოლოდ მაშინ ისპობა დღის წესრიგში. და პასუხისმგებლობა ყოველგვარ ნაკლულში ეს უსამართლობა-ში, უფურადღებობაში, შეურაცხმ

ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡᲐᲛᲔ ᲬᲐᲣᲚᲘ ᲛᲣᲨᲙᲝᲠᲔᲑᲘ

მიმდინარე წლის 5 მაისს, დღის 4 საათზე გაზეთ „ზარია ვოსტოკა“-ს რედაქციის შენობაში იყო დანიშნული მუშა-კორესპონდენტების საზეიმო სხდომა. ჩვენ გაზეთ „კომუნისტს“ მუშკორებმა თავი მოიყარეთ დღის სამ საათზე „კომუნისტ“-ის რედაქციაში და როდესაც მოახლოვდა საზეიმო სხდომის დრო, ჩვენ გავეშურეთ დანიშნულ ადგილას და ავედით ზემო სართულში. როდესაც ჩვენმა ხელმძღვანელმა გააღო საზეიმო დარბაზის კარები, ჩვენ, მუშკორებმა ერთმანეთს გადავხედეთ და შესვლას ვერა ვბედავდით, ვეფერეთ, შეიძლება ეშცდობთ მივ-დეკით ამ კარებს. ეხლოდ ამ დროს ჩვენმა ხელმძღვანელმა შემოგვხედა და გვითხა: „ამბნაგებო, რად გაჩერდით, შეიდეთ შიგნით, ეს დარბაზი ჩვენთვისაა მოწყობილი?!“ ამ დროს კი შევეკითხე ჩემს თავს: რად შეჩერდი, შენ, ჩემო თავო! რამ შეგაშინა,—დიეს ხომ შენი დღესასწაულია! დღის ხომ შენ და ჩემ-ებურ ამბანაგების საზეიმო დღეა! მაშ, მოიპოვე გამბედაობა და თამამად შედი საზეიმო დარბაზში?! ამის შემდეგ ჩვენ შევედით დარბაზში, სადაც ოთხივე კუთხით მაგიდები იყო მოწყობილი; მაგიდებს ამშვენებდა სამაისო ყავილები; კიდლების ერთ მხარეს ამშვენებდა მწვანეულობით მოკაზმული ჩვენი ბელადების სურათები.. ამ საზეიმოობამ გონში ეხარული ჩამინერგა და ოენებმ გამიტაცა. მიეჯექით მაგიდას. აქ ჩვენ მოვიგონეთ ძველი წარსულის ის წუთები, ის ტანჯვები, რომელშიც ჩვენ ვვიდებოდა მუშაობა და როგორ ვკვდებოდნენ ჩვენ ძველი წესწყობილების ჯალათები. რამდენი საოკეანო ამბანაგები გადასახლეს მათ ცივს ქვეყნებში და რამდენივ გამოსულმეს წუთი სოფელ. მაგრამ მუშათა კლასის რიგები არ დაშლილა და არც დაიშლება. პირიქით, ის უფრო გამაგრდა და განძტკიცდა, ერთი ათასად გადიქცა. ძველ წესწყობილების დროს ვერც ერთი მკითხველი გაზეთისა ვერ ნაიკითხა გაზეთში ეშუმთა წერილებს და არამც თუ წერილებს, არამედ რედაქციაში ჩვენ შესვლასაც კი ვერა ვბედავდით, რადგანაც მთელი გაზეთები იმპერიალისტურ ბურჟუაზის მონა-მორჩილ ინტელიგენციას ეკავა მუშათა კლასის საუნივერსიტეტო. მაგრამ დადგა დრო, როდესაც მუშათა კლასმა დაამხო ძველი წესწყობილება, დაანგრია მათი ნაშთები და მის ნაცვლად აიგებოდა ეეფრიალა მუშათა კლასის გამარჯვების სიმბოლო, წითელი დროშა. დღეს ჩვენ სულ სხვა ვხედავთ. დღეს მთელი ტერნალ-გაზეთები მუშებს ეკუთვნის და თვითონ მუშაკნი ეკუთვნიან მათ. ეს ეს ეს ეს. ეს ეს ეს ეს. ეს ეს ეს ეს